

На основу члана 93а став 1. тачка 2) Закона о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21), а у вези са Уговором о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација ("Службени гласник РС", број 62/06) и члана 17. став 1. и члана 42. став 1. Закона о Влади ("Службени гласник РС", бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Влада доноси

Уредбу о мрежним правилима која се односе на прикључење на мрежу објекта купаца

Уредба је објављена у "Службеном гласнику РС", бр. 104/2022 од 9.9.2022. године, а ступила је на снагу 17.9.2022.

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овом уредбом се уређују мрежна правила која се односе на прикључење на мрежу објекта купаца.

Мрежним правилима из става 1. овог члана утврђују се захтеви за прикључење на мрежу објекта купца на преносни систем, објекта дистрибутивног система на преносни систем, дистрибутивних система, укључујући затворене дистрибутивне системе и елементарна постројења купца које користи објекат купца или затворени дистрибутивни систем, како би се надлежним операторима система и надлежном оператору преносног система обезбедила услуга управљања потрошњом.

Значење израза

Члан 2.

Изрази употребљени у овој уредби имају следеће значење:

1) *објекат купца* означава објекат у којем се користи електрична енергија, а који је у једној или више тачака прикључен на преносни или дистрибутивни систем. Дистрибутивни систем и/или сопствена потрошња објекта за производњу електричне енергије не означавају објекте купаца;

2) *објекат купца прикључен на преносни систем* означава објекат купца који је у бар једној тачки прикључен на преносни систем;

3) *дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем* означава објекат дистрибутивног система који је прикључен на преносни систем или електрично постројење и опрему у тачки прикључења на преносни систем;

4) *постројење купца* означава недељиву електричну инсталацију која садржи опрему којом се може активно управљати појединачно од стране власника објекта купца или затвореног дистрибутивног система, или збирно, као делом обједињене потрошње којом управља трећа страна;

5) *основна потрошачка опрема* су мотори, трансформатори, високонапонска опрема у тачки прикључења која је укључена у производни процес који се обавља у објекту;

6) *дистрибутивни систем прикључен на преносни систем* означава дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, укључујући и дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем;

7) *максимална одобрена снага потрошње* означава максималну вредност активне снаге коју објекат купца или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем може континуирано да користи у тачки прикључења, што је дефинисано у акту којим се одобрава прикључење између надлежног оператора система на који је објекат прикључен и власника објекта купца или оператора дистрибутивног система чији се објекат прикључује;

8) *максимално одобрено инјектирање* означава максималну вредност активне снаге коју објекат купца или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем може континуирано да инјектира у систем у тачки прикључења, што је дефинисано у акту којим се одобрава прикључење између надлежног оператора система на који је објекат прикључен и власника објекта купца или оператора дистрибутивног система чији се објекат прикључује;

9) *подфреквентно растеређење* означава активност током које се потрошња искључује за време догађаја у систему који доводе до пада фреквенције да би се уравнотежиле производња и потрошња у циљу поновног довођења фреквенције у прихватљиве границе;

10) *поднапонско растеређење* означава активност током које се потрошња искључује за време догађаја у систему који доводе до недозвољено ниских напона, да би се успоставили напони до одрживог нивоа у оквиру прихватљивих граница;

11) *регулациона склопка за рад под оптерећењем* означава уређај за промену преносног односа трансформатора која може да се обавља док је трансформатор под напоном и оптерећен;

12) *блокада регулационе склопке у раду под оптерећењем* је блокирање аутоматског рада склопке за време догађаја у систему који доводе до недозвољено ниских напона, како би се спречиле даље промене преносног односа трансформатора које подстичу даљи пад напона у мрежи која напаја трансформатор;

13) *центар управљања* означава центар који управља радом система оператора система;

14) *степеновано оптерећење* означава максимални износ активне снаге потрошње који се у једном кораку може поново напојити за време успостављања рада система после губитка напајања;

15) *управљиви део потрошње активне снаге* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који надлежни оператор система може да мења, а чија је последица промена активног оптерећења објекта;

16) *управљиви део потрошње реактивне снаге* означава реактивно оптерећење или уређаје за компензацију реактивне снаге у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему који надлежни оператор система може да мења, ради одржавања параметара рада преносног система унутар унапред дефинисаних граница;

17) *хаваријско управљање потрошњом* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који надлежни оператор система може да мења, ради одржавања параметара рада преносног система унутар унапред дефинисаних граница;

18) *капацитет управљиве потрошње* означава скуп објеката купца или затвореног дистрибутивног система којима се може управљати обједињено или који се могу сматрати затвореним дистрибутивним системом са гледишта управљања потрошњом ради понуде различитих услуга управљања потрошњом оператору система;

19) *управљање потрошњом ради регулисања фреквенције* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који може да се смањује или повећава, да би се одговорило на промене фреквенције кроз аутоматизовану реакцију објекта купца или затвореног дистрибутивног система и да би се те промене фреквенције смањиле;

20) *брзо управљиви део потрошње активне снаге* означава део потрошње објекта купца или затвореног дистрибутивног система који може врло брзо да се подешава, што доводи до брзих промена активног оптерећења објекта;

21) *документ о усаглашености постројења купца* означава документ достављен од стране власника објекта купца или оператора затвореног дистрибутивног система надлежном оператору система који се односи на постројење купца, за управљање потрошњом прикљученом на напон већи од 1000 V, којим се потврђује усаглашеност постројења купца са техничким захтевима из ове уредбе и којим се обезбеђују неопходни подаци и изјаве, укључујући изјаву о усаглашености.

Други изрази употребљени у овој уредби, а који нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење одређено законом којим се уређује енергетика (у даљем тексту: Закон) и прописима донетим на основу тог закона.

Област примене

Члан 3.

Захтеви за прикључење утврђени у овој уредби примењују се на:

- 1) нове објекте купца који се прикључују на преносни систем;
- 2) нове објекте дистрибутивног система који се прикључују на преносни систем;
- 3) нове дистрибутивне системе, укључујући и затворене дистрибутивне системе;
- 4) нове елементе постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним операторима преносних система.

Надлежни оператор система не може одобрити прикључење новог објекта купца на преносни систем, новог објекта дистрибутивног система на преносни систем или новог дистрибутивног система који не испуњавају захтеве утврђене овом уредбом и који нису обухваћени изузећем које је одобрила Агенција за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у складу са чланом 50. ове уредбе. Надлежни оператор система одлуку о одбијању у писаном облику доставља власнику објекта купца, оператору дистрибутивног система или оператору затвореног дистрибутивног система и Агенцији.

На основу праћења усаглашености у складу са чл. од 36. до 42. ове уредбе, надлежни оператор преносног система (у даљем тексту: ОПС) ће одбити услуге управљања потрошњом сходно чл. од 27. до 30. ове уредбе од нових елемената постројења купца који не испуњавају услове утврђене овом уредбом.

Ова уредба се не примењује на јединице за складиштење енергије осим пумпно-акумулационих производних модула у складу са чланом 5. став 2. ове уредбе.

У случају објеката купца или затворених дистрибутивних система са више од једног постројења купца, ова постројења ће се сматрати као једно, уколико се њима не може управљати независно, или ако је разумно посматрати их као целину.

Примена на постојеће објекте

Члан 4.

Захтеви из ове уредбе не примењују се на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца који се користе за пружање услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС, осим:

- 1) ако је постојећи објекат купца прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни систем или постојећи елемент постројења купца који је део објекта купца прикључен на напонски ниво изнад 1000 V или затворени дистрибутивни систем прикључен на напонски ниво изнад 1000 V, измењен до те мере, да се акт о прикључењу мора преиспитати у складу са следећим принципима:

(1) власници објекта купца, оператор дистрибутивног система (у даљем тексту: ОДС) или оператор затвореног дистрибутивног система (у даљем тексту: ОЗДС) који намеравају да модернизују објекте или замене опрему која утиче на техничке могућности објекта купца прикљученог на преносни систем, објекта дистрибутивног система или елемента постројења купца морају унапред своје планове доставити надлежном оператору система;

(2) ако надлежни оператор система закључи да је ниво модернизације или замене опреме у објекту такав да је потребан нови акт којим се одобрава прикључење, о томе мора да обавести Агенцију и

(3) Агенција одлучује да ли је постојећи акт којим се одобрава прикључење потребно изменити или је потребан нови акт којим се одобрава прикључење као и који се захтеви из ове уредбе примењују или

2) ако Агенција донесе одлуку да постојећи објекат купца прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, постојећи дистрибутивни систем или постојећи елемент постројења купца мора да задовољи све или поједине захтеве ове уредбе, након предлога надлежног ОПС у складу са ст. од 3. до 5. овог члана.

Објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем, или постројење купца које је, или може бити, део објекта купца или затвореног дистрибутивног система обезбеђујући услугу управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС, сматраће се постојећим:

1) ако је на дан ступања на снагу ове уредбе већ прикључен на мрежу или

2) ако власник објекта купца, ОДС или ОЗДС закључи уговор о куповини опреме или постројења купца у року утврђеном чланом 57. став 6. ове уредбе. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС о закључењу уговора мора да обавести надлежног оператора система или надлежног ОПС у року утврђеном чланом 57. став 6. ове уредбе. Обавештење садржи наслов уговора, датум потписивања и датум ступања на снагу, као и спецификацију главне опреме или елемената постројења купца које се гради, монтира или купује. Агенција утврђује да ли се објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем или елемент постројења купца може сматрати постојећим или новим.

Након јавног саветовања у складу са чланом 9. ове уредбе и како би се размотриле значајне чињеничне промене у околностима, попут повећања системских захтева, укључујући прикључење обновљивих извора енергије, паметне мреже, дистрибуирану производњу или управљање потрошњом, надлежни ОПС може предложити Агенцији да примени све или поједине захтеве из ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца које се користе у постројењу купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС.

У случају из става 3. овог члана, спроводи се темељна и транспарентна квантитативна анализа трошкова и користи у складу са чл. 48. и 49. ове уредбе. Анализа мора да укаже на:

1) трошкове настале услед усклађивања са захтевима ове уредбе постојећих објеката купца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца;

2) друштвено-економске користи које произлазе из примене захтева утврђених овом уредбом и

3) могуће алтернативне мере за постизање захтеваног радног учинка.

Пре спровођења квантитативне анализе трошкова и користи из става 3. овог члана надлежни ОПС мора да:

1) спроведе прелиминарну квалитативну упоредну анализу трошкова и користи;

2) прибави одобрење од Агенције.

Агенција одлучује о примени захтева из ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца, у року од шест месеци од пријема извештаја и препоруке надлежног ОПС у складу са чланом 48. став 4. ове уредбе. Одлука Агенције мора бити објављена на интернет страници Агенције.

Надлежни ОПС приликом оцењивања примене ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца узима у обзир оправдана очекивања власника објекта купаца, ОДС и ОЗДС.

Надлежни ОПС може процењивати ефекте примене неких или свих одредби ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе, или постојеће елементе постројења купца, на сваке три године у складу са захтевима и процесима наведеним у ст. од 3. до 5. овог члана.

Примена на пумпно-акумулационе објекте за производњу и индустријске објекте

Члан 5.

На пумпно-акумулационе производне модуле који могу да раде у режиму производње и пумпања не примењују се захтеви из ове уредбе.

На пумпно постројење унутар пумпно-акумулационог производног модула, које ради само у пумпном режиму, примењују се захтеви из ове уредбе и третираће се као објекат купца.

У случају индустријских објеката који укључују агрегате за производњу електричне енергије, оператор система индустријског објекта, власник објекта купца, произвођач и надлежни оператор система на чији систем је индустријски објекат прикључен, у координацији са надлежним ОПС, могу се споразумети о условима за искључење критичних оптерећења у оквиру система за који су надлежни. Споразумом се обезбеђују производни процеси у оквиру индустријског објекта у случају поремећених услова у систему на који је индустријски објекат прикључен.

Регулаторни аспекти

Члан 6.

Захтеви за општу примену које утврђује надлежни оператор система или ОПС у складу са овом уредбом подлежу одобрењу Агенције и морају бити објављени. За захтеве везане за специфичне случајеве које дефинише надлежни оператор система или ОПС на основу ове уредбе одобрење даје Агенција.

Надлежни субјекти дужни су да:

- 1) примене принципе пропорционалности и недискриминације;
- 2) обезбеде транспарентност;
- 3) примене принцип оптимизације на однос највеће укупне ефикасности и најмањих укупних трошкова за све укључене стране;
- 4) поштују одговорност додељену надлежним ОПС ради одржавања сигурности система, укључујући и одговорности у складу са Законом;
- 5) саветују се са надлежним ОДС и узимају у обзир могуће утицаје на његов систем;
- 6) узму у обзир објављене српске стандарде, а уколико таквих стандарда нема могу узети у обзир усвојене европске стандарде.

Надлежни оператор система или ОПС Агенцији подноси на одобрење предлог захтева за општу примену или предлог методологије која се користи за њихово израчунавање или утврђивање.

Ако се од надлежног оператора система, надлежног ОПС, власника објекта купца, произвођача, ОДС и/или ОЗДС захтева постизање споразума, споразум се мора постићи у року од шест месеци након што једна страна поднесе први предлог другим странама, а ако се споразум не постигне у том року, свака страна може да затражи од Агенције да донесе одлуку у року од шест месеци од дана подношења захтева.

Агенција доноси одлуке о предлозима за услове или методологије у року од шест месеци од дана пријема предлога.

Ако надлежни оператор система или ОПС сматра да је потребна измена услова из ст. 1. и 2. овог члана или методологије за израчунавање или дефинисање захтева, на предложене измене се примењују захтеви из ст. од 3. до 8. овог члана. Оператори система и ОПС који предлажу измену узимају у обзир оправдана очекивања, ако постоје, власника објекта купца, ОДС и ОЗДС, произвођача опреме и других заинтересованих страна на основу првобитно одређених или споразумом одређених услова или методологија.

Свака страна која има притужбу на надлежног оператора система или ОПС у вези са обавезама тог надлежног оператора система или ОПС из ове уредбе може упутити поднесак Агенцији која, делујући у складу са овлашћењима утврђеним Законом, доноси одлуку у року од два месеца од дана пријема поднеска. Период од два месеца се може продужити за још два месеца ако Агенција затражи додатне информације. Продужени период се може додатно продужити уз сагласност подносиоца поднеска. Одлука Агенције је обавезујућа осим ако се не укине због поднеска.

Ако захтеве из ове уредбе треба да утврди надлежни оператор система који није ОПС, Агенција може одлучити да ОПС буде одговоран за утврђивање одговарајућих захтева уместо надлежног оператора система који није ОПС.

Више оператора преносног система

Члан 7.

У случају постојања више оператора преносног система, одредбе ове уредбе се примењују на све операторе преносног система.

Повраћај трошкова

Члан 8.

Трошкове које носе оператори система на које се примењују прописи о мрежној тарифи, а који произлазе из обавеза утврђених у овој уредби, процењује Агенција. Трошкови који се процене као разумни, ефикасни и сразмерни враћају се у оквиру мрежних тарифа или других одговарајућих механизма.

Ако то захтева Агенција, оператори система из става 1. овог члана, у року од три месеца од захтева Агенције морају доставити информације потребне да се олакша процена насталих трошкова.

Јавно саветовање

Члан 9.

Надлежни оператори система и надлежни ОПС спроводе саветовање са заинтересованим странама, у вези са:

- 1) предлогом за примену захтева из ове уредбе на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће објекте дистрибутивног система прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца у складу са чланом 4. став 3. ове уредбе;
- 2) извештајем израђеним у складу са чланом 48. став 3. ове уредбе;
- 3) анализом трошкова и користи спроведеном у складу са чланом 53. став 2. ове уредбе;
- 4) условима за елементе постројења купца утврђеним у складу са чланом 28. став 2. тач. 3), 5), 6), 11) и 12) и чланом 29. став 2. тач. 3) и 5) ове уредбе.

Саветовање из става 1. овог члана траје најмање месец дана.

Пре него што се Агенцији поднесу на одобрење нацрти предлога, извештаји, анализе трошкова и користи, или услова за елементе постројења купца, надлежни оператори система или надлежни ОПС морају узети у обзир ставове заинтересованих страна који су резултат јавног саветовања. За прихватање или неприхватање ставова заинтересованих страна потребно је дати детаљно образложење које се објављује пре или истовремено са објављивањем предлога, извештаја, анализе трошкова и користи или услова за постројења купца дефинисаних у

складу са чл. 28. и 29. ове уредбе.

Учешће заинтересованих страна

Члан 10.

Оператор преносног система, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација (у даљем тексту: Уговор о оснивању Енергетске заједнице) учествује на састанцима које надлежно тело у складу са чланом 2. тачка 42) Закона о енергетици (у даљем тексту: Надлежно тело) организује у блиској сарадњи с Европском мрежом ОПС за електричну енергију (у даљем тексту: ENTSO-E) у погледу захтева за прикључење производних модула на мрежу и других аспеката спровођења ове уредбе ради утврђивања стања и предлагања побољшања која се односе на захтеве за прикључење производних модула на мрежу.

Обавезе поверљивости

Члан 11.

На поверљиве информације које су примљене, размењене или прослеђене у складу са овом уредбом, примењују се услови чувања пословне тајне из ст. од 2. до 4. овог члана.

Обавеза чувања пословне тајне примењује се на сва лица, Агенцију или субјекте на које се примењују одредбе ове уредбе.

Поверљиве информације које приме лица, Агенција или субјекти из става 2. овог члана током обављања својих дужности не смеју бити откривене ниједном другом лицу или телу.

Агенција, субјекти или лица које примају поверљиве информације у складу са овом уредбом могу да их користе само за потребе обављања својих дужности у складу са овом уредбом.

II. УСЛОВИ ЗА ПРИКЉУЧЕЊЕ ОБЈЕКТА

Општи захтеви за фреквенцију

Члан 12.

Објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи морају бити способни да остану прикључени на мрежу и да раде у опсезима фреквенције и временским интервалима који су прописани у Табели 1.

Табела 1

Опсежи фреквенције и временских периода

Синхрона област	Опсег фреквенције	Период рада
Континентална Европа	47,5 Hz – 48,5 Hz	Одређује ОПС, али не мање од 30 минута
	48,5 Hz – 49,0 Hz	Одређује ОПС, али не краће од периода за 47,5 Hz – 48,5 Hz
	49,0 Hz – 51,0 Hz	Неограничено
	51,0 Hz – 51,5 Hz	30 минута

(У Табели 1 наведени су минимални периоди током којих објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем мора бити способан да ради са фреквенцијом различитом од номиналне а да не дође до искључења са мреже).

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС може у договору са ОПС усвојити и шире опсеге фреквенције или дужа минимална времена останка у погону. Уколико су шири опсежи фреквенција и дужа минимална времена останка у погону технички остварљива, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС немају основ да не прихвате договор.

Општи захтеви за напон

Члан 13.

Објекти купаца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем морају бити способни да остану прикључени на мрежу и раде у опсезима напона и временским интервалима који су прописани у Табели 2.

Опрема дистрибутивних система која је прикључена на напонски ниво места прикључења на преносни систем мора да остане прикључена на мрежу у опсезима напона и временским интервалима који су прописани у Табели 2.

Опсег напона у месту прикључења мора бити изражен у релативним јединицама (р.ј.) у односу на номинални напон тачке прикључења. За мрежу напонског нивоа 400 kV (која се другачије означава и као мрежа напонског нивоа 380 kV), референтна вредност 1 р.ј. напона је 400 kV, док за друге напонске нивое, референтна вредност 1 р.ј. напона може да буде различита за различите операторе система у истој синхроној зони.

У случају потребе, надлежни ОПС може захтевати да објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем и дистрибутивни систем прикључен на преносни систем има аутоматско

искључење при дефинисаном напону. Услови и подешење за аутоматско искључење морају бити усаглашени између надлежног ОПС и власника објекта купца или ОДС.

За преносне системе са напонам нижим од 110 kV, надлежни ОПС одређује опсег напона у тачки прикључења за који дистрибутивни систем везан на тај преносни систем мора бити пројектован. ОДС мора да пројектује способност опреме за напоне у опсегу који је дефинисан за напон у месту прикључења на преносни систем.

Табела 2

Опсези напона и временски периоди

Синхрона област	Опсег напона	Период рада
Континентална Европа	0,90 p.j – 1,118 p.j.	Неограничено
	1,118 p.j – 1,15 p.j.	Одређује ОПС, али не краће од 20 минута и не дуже од 60 минута

(У табели су наведени минимални периоди током којих објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем морају да буду способни да без искључења са мреже раде при напонима који одступају од номиналне вредности у месту прикључења, за базне вредности напона од 110 kV до 300 kV (не укључујући 300 kV)).

Синхрона област	Опсег напона	Период рада
Континентална Европа	0,90 p.j – 1,05 p.j.	Неограничено
	1,05 p.j – 1,10 p.j.	Одређује ОПС, али не мање од 20 минута и не више од 60 минута

(У табели су наведени минимални периоди током којих објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем и постојећа постројења купца морају да буду у стању да без искључења раде при напонима који одступају од номиналне вредности у месту прикључења, за базне вредности напона од 300 kV до 500 kV (укључујући и 500 kV)).

Захтеви у погледу кратких спојева

Члан 14.

На основу пројектоване вредности струје кратког споја елемента преносне мреже, надлежни ОПС одређује максималну струју кратког споја у месту прикључења за коју мора да буде пројектована опрема у објекту купца или дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем.

Надлежни ОПС доставља власнику објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем процену минималне и максималне вредности струја кратког споја, која се може очекивати у тачки прикључења као еквивалента мреже.

Надлежни ОПС мора да, што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана након непланираног догађаја обавести власника угроженог објекта купца или ОДС прикљученог на преносни систем о променама максималних струја кратког споја изнад границе за који је угрожен објекат купаца или објекат ОДС пројектован у складу са ставом 1. овог члана.

Границу из става 3. овог члана одређује власник објекта купца прикљученог на преносни систем, за своје објекте, или ОДС прикљученог на преносни систем, за своју мрежу.

Пре планираног догађаја надлежни ОПС обавештава, што је раније могуће, али најкасније у року од недељу дана пре планираног догађаја власника угроженог објекта купца или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем о променама максималних струја кратког споја изнад границе за који је објекат купца или дистрибутивни објекат пројектован у складу са ставом 1. овог члана.

Границу из става 5. овог члана одређује власник објекта купца прикљученог на преносни систем, за своје објекте, или ОДС прикљученог на преносни систем, за своју мрежу.

Надлежни ОПС мора од власника објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да затражи информације о доприносу струји кратког споја који потиче од тог објекта или мреже. Минимално еквиваленти модула мреже достављају се и приказују за нулте, директне и инверзне компоненте.

Након непланираног догађаја власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем, што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана од дана непланираног догађаја, обавештавају надлежног ОПС о променама доприноса свог објекта струјама кратког споја изнад границе коју је одредио надлежни ОПС.

Пре планираног догађаја власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем што је раније могуће, а најкасније у року од недељу дана пре планираног догађаја обавештавају надлежног ОПС о променама у доприносу свог објекта струјама кратког споја изнад границе коју је одредио надлежни ОПС.

Захтеви у вези са реактивном снагом

Члан 15.

Објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем мора бити способан да одржи свој стабилан рад у месту прикључења у оквиру опсега реактивне снаге који одреди надлежни ОПС, у складу са следећим условима:

1) за објекат купца прикључен на преносни систем, стварни опсег реактивне снаге који одреди надлежни ОПС за потрошњу и испоруку реактивне снаге не може да буде већи од 48% од највеће способности потрошње или највеће

способности испоруке, зависно шта је веће (фактор снаге 0,9 за потрошњу или испоруку активне снаге) осим у случају да за постројења купца прикључена на преносни систем, власник постројења купца прикљученог на преносни систем докаже техничке или финансијске користи за систем а надлежни ОПС их прихвати;

2) за дистрибутивне системе прикључене на преносни систем, стварни опсег реактивне снаге који одреди надлежни ОПС за потрошњу и испоруку реактивне снаге неће прелазити вредност од:

(1) 48% (тј. фактор снаге 0,9) највеће способности потрошње или највеће способности испоруке током потрошње реактивне снаге (потрошња), у зависности шта је веће и

(2) 48% (тј. фактор снаге 0,9) највеће способности потрошње или највеће способности испоруке током испоруке реактивне снаге (производње), у зависности шта је веће. Ова подтачка и подтачка 1) ове тачке не примењују у случају да надлежни ОПС и оператор дистрибутивног система прикљученог на преносни систем заједничком анализом докажу техничку или финансијску корист за систем;

3) надлежни ОПС и ОДС прикљученог на преносни систем усаглашавају обим анализе којом ће се размотрити могућа решења и утврдити оптимална решења за размену реактивне снаге између њихових система, узимајући у обзир специфичне карактеристике система, променљиву структуру размене снаге, двосмерне токове, као и способност за производњу реактивне снаге у дистрибутивном систему;

4) надлежни ОПС може да користи друга мерења уместо фактора снаге за утврђивање еквивалентних опсега способности за производњу реактивне снаге;

5) захтеване вредности опсега реактивне снаге морају бити испуњене у месту прикључења;

6) изузимајући услов из тачке 5) овог става, ако производни модул и постројење купца деле исто место прикључења, одговарајући захтеви ће бити испуњени у тачки утврђеној споразумом или прописима.

Надлежни ОПС може захтевати да дистрибутивни системи прикључени на преносни систем имају способност да не испоручују реактивну снагу (при референтном напону од 1 p.j.) на месту прикључења када је ток активне снаге мањи од 25% од највеће способности потрошње. У случају потребе од надлежног ОПС може да се захтева да образложи свој захтев заједничком анализом са ОДС прикљученим на преносни систем. Ако захтев није оправдан на основу заједничке анализе, надлежни ОПС и ОДС који је прикључен на преносни систем могу се усагласити о неопходним захтевима према резултатима заједничке анализе.

Надлежни ОПС може захтевати да дистрибутивни систем прикључен на преносни систем активно контролише размену реактивне снаге у месту прикључења ради обезбеђивања користи за цео систем. Надлежни ОПС и ОДС прикљученог на преносни систем договарају начин вршења контроле како би се осигурао оправдани ниво сигурности напајања обе стране. Договорени начин вршења контроле обухвата план са наведеним корацима и роковима за испуњење постављених захтева.

У складу са ставом 3. овог члана, ОДС прикљученог на преносни систем може захтевати од ОПС да размотри могућност коришћења дистрибутивних објеката за потребе управљања реактивном снагом.

Захтеви у вези са заштитом

Члан 16.

Надлежни ОПС одређује уређаје и подешања заштите потребне за заштиту преносног система у складу са карактеристикама објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем договарају се око шема и подешања заштита релевантних за објекат купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем.

Електрична заштита објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем има предност над оперативним управљањем узимајући у обзир сигурност система, здравље и безбедност запослених и јавности.

Системи заштите могу да обухвате следеће:

- 1) спољашње и унутрашње кратке спојеве;
- 2) прениске и превисоке напоне у месту прикључења на преносни систем;
- 3) прениску и превисоку фреквенцију;
- 4) заштиту струјних кругова потрошње;
- 5) заштиту трансформатора;
- 6) резерву у случају отказа заштите и расклопне опреме.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем усаглашавају се о свим изменама у шемама заштите које су од значаја за објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, као и шемама заштите у мрежи објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем.

Захтеви у вези са управљањем

Члан 17.

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем договарају се око шема и подешања различитих управљачких уређаја у оквиру објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем који су од значаја за сигурност система.

Договор из става 1. овог члана обухвата:

- 1) острвски рад мреже;
- 2) пригушење осцилација;
- 3) поремећаје у преносној мрежи;

- 4) аутоматски прелазак у хаваријски режим напајања и повратак у нормално уклопно стање;
- 5) аутоматско поновно укључење (за једнофазне кварове).

Надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем договарају се о свим изменама у шемама управљачких уређаја које су од значаја за објекат купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, са аспекта сигурности система.

У погледу одређивања заштите и управљања, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем подешавају своје уређаје за заштиту и управљање у складу са следећим редоследом важности:

- 1) заштита преносне мреже;
- 2) заштита објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем;
- 3) регулација фреквенције (подешањем активне снаге);
- 4) ограничење снаге.

Размена информација

Члан 18.

Објекти купца прикључени на преносни систем опремају се у складу са стандардима које одреди надлежни ОПС, ради размене информација између надлежног ОПС и објекта купца прикљученог на преносни систем, у прописаним временским интервалима. Стандарди које одреди ОПС морају се објавити.

Дистрибутивни системи прикључени на преносни систем опремају се у складу са стандардима које одреди надлежни ОПС ради размене информација између ОПС и дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, у прописаним временским интервалима. Стандарди које одреди ОПС морају се објавити.

Надлежни ОПС одређује стандарде за размену информација. Надлежни ОПС дужан је да детаљну листу потребних података учини јавно доступном.

Искључења и поновна укључења потрошње

Члан 19.

Објекти купца прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем морају да испуне следеће функционалне захтеве везане за функцију подфреквентног растеређења:

1) сваки ОДС прикључен на преносни систем и, уколико то захтева ОПС, власник објекта купца прикључен на преносни систем, мора да омогући аутоматско подфреквентно искључење одређеног дела своје потрошње. Надлежни ОПС може одредити услов за искључење на основу нивоа фреквенције и брзине промене фреквенције;

2) функција подфреквентног искључења потрошње мора омогућити искључење потрошње по степенима у оквиру опсега радних фреквенција;

3) могућност подфреквентног искључења потрошње мора да буде прилагођена да ради са улазом номиналне наизменичне струје, коју одреди надлежни ОПС, и да испуни следеће захтеве:

(1) опсег фреквенције: најмање између 47–50 Hz, у корацима од 0,05 Hz;

(2) време реаговања: не дуже од 150 ms од задавања вредности фреквенције;

(3) функција напонског блокирања могућа је у случају да је напон у опсегу 30% до 90% номиналног напона;

(4) навођење смера тока активне снаге на месту искључења;

4) извор наизменичног напојног напона за подфреквентну заштиту обезбеђује се из мреже, на месту мерења фреквенције, у складу са тачком 3) овог става, тако да фреквенција напајања подфреквентне заштите буде иста као и фреквенција мреже.

У погледу функционалних захтева за поднапонско искључење потрошње, потребно је да се испуне следећи услови:

1) надлежни ОПС у координацији са ОДС прикљученог на преносни систем може да одреди функционалне захтеве за поднапонско искључење потрошње у дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем;

2) надлежни ОПС може, у координацији са власником објекта купца прикљученог на преносни систем да одреди функционалне захтеве за поднапонско искључење потрошње у објекту купца прикљученог на преносни систем;

3) функција блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем, као и поднапонско искључење потрошње је обавезујуће за ОДС прикључен на преносни систем, на основу процене сигурности система ОПС;

4) ако надлежни ОПС одлучи да уведе блокирање рада регулационе склопке у раду под оптерећењем, као и поднапонско искључење потрошње, опрема за обе функције мора бити инсталирана у координацији са надлежним ОПС;

5) активирање поднапонског искључења потрошње реализује се посредством релејне заштите или из центра управљања;

6) поднапонско искључење потрошње мора да задовољи следеће функционалне захтеве:

(1) поднапонско искључење потрошње мора да прати напон мерењем на све три фазе;

(2) блокирање рада релеја мора бити реализовано на основу смера тока активне, односно реактивне снаге.

При блокирању рада регулационих склопки у раду под оптерећењем примењују се следећи захтеви:

1) ако то захтева надлежни ОПС, трансформатор у оквиру дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем мора да има могућност аутоматског или ручног блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем;

2) надлежни ОПС одређује функционалне захтеве аутоматског блокирања рада регулационе склопке у раду под оптерећењем.

Објекти купца прикључени на преносни систем и дистрибутивни системи прикључени на преносни систем у вези са искључењем или поновним укључењем објекта купца прикљученог на преносни систем и дистрибутивног система

прикљученог на преносни систем морају да испуне следеће захтеве:

1) у погледу поновног укључења након искључења, надлежни ОПС наводи услове под којима се може поново укључити напајање објекта купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем. За увођење система аутоматског поновног укључења потребно је претходно одобрење надлежног ОПС;

2) објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем морају бити способни за синхронизацију у опсегу фреквенција дефинисаном у члану 12. ове уредбе. Пре прикључења објекта купца или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, надлежни ОПС и власник објекта купца или ОДС прикљученог на преносни систем усаглашавају се око подешавања уређаја за синхронизацију укључујући подешавања напона, фреквенције, опсега фазног угла и одступања напона и фреквенције;

3) да објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем има могућност даљинског искључења са преносне мреже, ако то захтева надлежни ОПС. Надлежни ОПС ће ако је потребно одредити опрему за аутоматску реконфигурацију система при припреми степенастог оптерећивања. Надлежни ОПС одредиће време потребно за даљинско искључење.

Квалитет електричне енергије

Члан 20.

Власници објеката купца прикључених на преносни систем и ОДС прикључени на преносни систем морају обезбедити да њихово прикључење на мрежу не доводи до утврђеног нивоа деформације и флукуације напона напајања на мрежи на месту прикључења. Ниво деформације не сме да пређе дозвољену вредност коју је одредио надлежни ОПС. ОПС своје захтеве у погледу квалитета електричне енергије усклађују са захтевима суседних ОПС.

Симулациони модели

Члан 21.

Објекти купца прикључени на преносни систем или дистрибутивни системи прикључени на преносни систем морају да испуне захтеве из ст. 3. и 4. овог члана који се односе на симулационе моделе или одговарајуће информације.

ОПС може захтевати израду симулационих модела или одговарајућих информација који приказују понашање објекта купца прикљученог на преносни систем и/или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем у стационарном и динамичком стању.

ОПС утврђује обим и форму симулационих модела или одговарајућих информација из става 2. овог члана, који укључују:

- 1) стационарна и динамичка стања, укључујући 50 Hz компоненту;
- 2) симулације електромагнетних транзијентних процеса у тачки прикључења;
- 3) структуру и блок дијаграм.

За потребе динамичких симулација, симулациони модел или одговарајућа информација захтевана у ставу 3. тачка

1) овог члана садрже и следеће подмоделе или одговарајуће информације:

- 1) управљање снагом;
- 2) управљање напоном;
- 3) моделе система заштите објеката купца прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем;
- 4) различите типове потрошње, односно електротехничке карактеристике потрошње и
- 5) моделе претварача.

Надлежни оператор система или надлежни ОПС одређују форму снимања понашања објекта купца прикљученог на преносни систем и/или дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, како би се поредио одзив модела са снимљеним понашањем система.

Добијање сагласности за прикључење

Члан 22.

Добијање сагласности за прикључење новог објекта купца прикљученог на преносни систем, новог дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или новог дистрибутивног система прикљученог на преносни систем обухвата:

- 1) сагласност за стављање под напон;
- 2) сагласност за привремено прикључење;
- 3) сагласност за трајно прикључење.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем, на који се примењује најмање један или више захтева из чл. од 12. до 26. ове уредбе, потврђује надлежном ОПС да је испунио те захтеве добијањем сагласности за прикључење објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем и дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, у складу са чл. од 23. до 26. ове уредбе.

Надлежни ОПС утврђује и објављује додатна упутства у вези са добијањем сагласности за прикључење.

Сагласност за стављање под напон

Члан 23.

На основу сагласности за стављање под напон власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем је овлашћен да своју унутрашњу мрежу и помоћне уређаје стави под напон служећи се мрежним прикључком одређеним за место прикључења.

Сагласност за стављање под напон ће издати надлежни ОПС под условом да се заврше припреме, укључујући договор о подешавању заштите и управљања који су значајни за место прикључења између надлежног ОПС и власника објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем.

Сагласност за привремено прикључење

Члан 24.

На основу сагласности за привремено прикључење власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем је овлашћен да напаја објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем, на ограничени временски период.

Сагласност за привремено прикључење ће издати надлежни ОПС, под условом да се заврши преглед података и студија у складу са овим чланом.

Надлежни ОПС ради прегледа података и студије, има право да захтева од власника објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем да достави следеће:

- 1) детаљно сачињену изјаву о усаглашености;
- 2) детаљне техничке податке о објекту купца прикљученом на преносни систем, дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем или дистрибутивном систему прикљученом на преносни систем, који су значајни за прикључење на мрежу, а које одређује надлежни ОПС;
- 3) сертификате опреме, издате од овлашћеног сертификационог тела а у вези са објектима купца прикљученим на преносни систем, дистрибутивним објектима прикљученим на преносни систем или дистрибутивним системом прикљученим на преносни систем, када сертификати могу да се користе као део доказа о усаглашености;
- 4) симулационе моделе, у складу са чланом 21. ове уредбе, које је одредио ОПС;
- 5) студије које показују очекивани радни учинак у стационарном и динамичком стању у складу са чл. 43, 46. и 47. ове уредбе;
- 6) детаље о практичној примени методе тестирања за проверу усаглашености, дефинисане у чл. од 36 до 41. ове уредбе.

Власнику објекта купца прикљученог на преносни систем или оператору дистрибутивног система прикљученог на преносни систем сагласност за привремено прикључење може да важи максимално 24 месеца.

Надлежни ОПС може одредити и краћи период важења сагласности за привремено прикључење од периода из става 4. овог члана. Продужење периода важења сагласности за привремено прикључење се може одобрити само ако је власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем остварио значајан напредак ка потпуној усаглашености.

Продужење периода током којег власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем може да задржи статус из сагласности за привремено прикључење након периода утврђеног у ставу 4. овог члана може се одобрити ако се захтев за изузеће поднесе надлежном ОПС пре истека тог периода у складу са одредбама о изузећу из члана 50. ове уредбе.

Сагласност за трајно прикључење

Члан 25.

На основу сагласности за трајно прикључење власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем овлашћен је да напаја објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем служећи се мрежним прикључком.

Сагласност за трајно прикључење издаје надлежни ОПС након што се отклоне неусаглашености утврђене ради издавања сагласности за привремено прикључење и заврши преглед података и студије у складу са овим чланом.

За потребе прегледа података и студије, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или оператор дистрибутивног система прикљученог на преносни систем мора надлежном ОПС доставити следеће:

- 1) детаљно сачињену изјаву о усаглашености и
- 2) ажуриране техничке податке, симулационе моделе и студије из члана 24. став 3. тач. 2), 4) и 5) ове уредбе, укључујући коришћење стварно измерених вредности током испитивања.

Ако се утврди неусаглашеност у вези са издавањем сагласности за трајно прикључење, може се одобрити изузеће након захтева надлежном ОПС у складу са чл. од 50. до 55. ове уредбе. Надлежни ОПС издаје сагласност за трајно прикључење ако објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем испуњава услове из одредби ове уредбе о изузећу.

Ако је захтев за изузеће одбијен, надлежни ОПС може да не допусти рад објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем док власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем и надлежни ОПС не реше неусклађеност и док надлежни ОПС не утврди да је објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем или дистрибутивни систем прикључен на преносни систем у складу са одредбама ове уредбе.

Ако надлежни ОПС и власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем се не усагласе у разумном року, а најкасније у року од шест месеци након обавештавања о одбијању захтева за изузеће, свака страна може спорно питање упутити на одлучивање Агенцији.

Сагласност за ограничен погон

Члан 26.

Власници објеката купца прикључених на преносни систем или ОДС прикључених на преносни систем којима је издата сагласност за трајно прикључење најкасније у року од 24 часа након непланираног погонског догађаја обавештавају надлежни ОПС о следећем:

1) да ли је објекат привремено подлегао значајним променама или губитку функционалности што утиче на његове перформансе или

2) о престанку рада опреме која доводи до неусаглашености са одређеним релевантним захтевима.

Дужи временски период за обавештавање надлежног ОПС може се договорити са власником објекта купца прикљученог на пренос или оператором дистрибутивног система прикљученог на пренос у зависности од природе промена из става 1. тачка 1) овог члана.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем тражи од надлежног ОПС сагласност за ограничен погон ако очекује да ће околности из става 1. овог члана трајати дуже од три месеца.

Надлежни ОПС издаје сагласност за ограничен погон која садржи следеће информације:

1) нерешена питања која оправдавају издавање сагласности за ограничен погон;

2) одговорности и рокове у којима се очекује решење и

3) рок важења, који не може бити дужи од 12 месеци. Првобитно одобрени рок може бити краћи, уз могућност продужења ако се надлежном ОПС доставе докази да је остварен значајан напредак према постизању потпуне усаглашености.

Сагласност за трајно прикључење привремено престаје да важи током периода важења сагласности за ограничен погон у делу за који је издата сагласност за ограничен погон.

Даље продужење важења сагласности за ограничен погон може да се изда на основу захтева за изузеће који је поднет надлежном ОПС пре истека периода важења, у складу са одредбама о изузећу из чл. од 50 до 55. ове уредбе.

Надлежни ОПС може да не дозволи рад објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем, након што сагласност за ограничен погон престане да важи, у ком случају сагласност за трајно прикључење аутоматски престаје да важи.

Ако надлежни оператор система не одобри продужење рока важења сагласности за ограничен погон у складу са ставом 6. овог члана или ако одбије да дозволи рад објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или дистрибутивног система прикљученог на преносни систем након истека важења сагласности за ограничен погон у складу са ставом 7. овог члана, власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем може поднети захтев за одлучивање Агенцији, најкасније шест месеци од дана пријема обавештења о одлуци надлежног ОПС.

III. ПРИКЉУЧЕЊЕ ЕЛЕМЕНАТА ПОСТРОЈЕЊА КУПЦА КОЈЕ КОРИСТИ ОБЈЕКАТ КУПЦА ИЛИ ЗАТВОРЕНИ ДИСТРИБУТИВНИ СИСТЕМ РАДИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА УСЛУГЕ УПРАВЉАЊА ПОТРОШЊОМ ОПЕРАТОРИМА СИСТЕМА

Категорије услуга управљања потрошњом

Члан 27.

Услуге управљања потрошњом које се пружају операторима система класификују се у следеће категорије:

1) даљинско управљање:

(1) управљање потрошњом са циљем промене активне снаге;

(2) управљање потрошњом са циљем промене реактивне снаге;

(3) управљање потрошњом са циљем управљања ограничењима у преносној мрежи;

2) независно управљање:

(1) управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система;

(2) управљање потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу пружати услуге управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС. Услуге управљања потрошњом могу укључивати, заједно или одвојено, повећање или смањење потрошње.

Категорије из става 1. овог члана нису искључиве и могу постојати и друге категорије.

Елементи објекта постројења купца за управљање потрошњом

Члан 28.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу да понуде услуге управљања потрошњом са циљем промене активне снаге, управљања потрошњом са циљем промене реактивне снаге или управљања потрошњом са циљем управљања ограничењима у преносној мрежи надлежним операторима система и надлежним ОПС.

Елементи постројења купца са управљањем потрошњом са циљем промене активне снаге, управљањем потрошњом са циљем промене реактивне снаге или управљањем потрошњом са циљем управљања ограничењима у преносној мрежи, појединачно или, ако елемент није део објекта купца прикљученог на преносни систем, заједнички, као део капацитета за управљање потрошњом преко трећег лица морају да:

- 1) буду способни за рад у границама фреквенцијских опсега из члана 12. став 1. ове уредбе и проширеног опсега из члана 12. став 2. ове уредбе;
  - 2) буду способни за рад у границама напонских опсега из члана 13. ове уредбе ако су прикључени на напонском нивоу од 110 kV или више;
  - 3) буду способни за рад у границама нормалног радног напона система у месту прикључења, који одређује надлежни оператор система, ако су прикључени на напонски ниво испод 110 kV. Опсегом се узимају у обзир постојећи стандарди, а пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе треба спровести јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;
  - 4) буду способни да контролишу потрошњу енергије из мреже у опсегу који је једнак опсегу који је уговорио надлежни ОПС директно, или индиректно преко трећег лица;
  - 5) буду опремљени за примање инструкција од надлежног оператора система или надлежног ОПС, директно или индиректно преко трећег лица, да прилагоде потрошњу и да пренесу потребне информације. Надлежни оператор система објављује техничке спецификације којима се омогућава овај пренос информација. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи се јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;
  - 6) буду способни за прилагођавање потрошње енергије у периоду који утврди надлежни оператор система или надлежни ОПС. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи се јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;
  - 7) буду способни за потпуно извршење инструкција надлежног оператора система или надлежног ОПС, да прилагоде своју потрошњу електричне енергије до граница подешења електричних заштита, осим ако није успостављена метода за замену њиховог доприноса (укључујући допринос удружених објеката купаца преко треће особе), уговорена са надлежним оператором система или надлежним ОПС;
  - 8) након прилагођавања потрошње енергије, као и за време трајања траженог прилагођавања, прилагођавају само потрошњу која се употребљава за пружање услуге до граница подешења електричних заштита, ако тако затражи надлежни оператор система или надлежни ОПС, осим ако није успостављена метода за замену њиховог доприноса (укључујући допринос удружених објеката купаца преко трећег лица) која је уговорена са надлежним оператором система или надлежним ОПС. Инструкције за промену потрошње енергије могу имати тренутне или одложене ефекте;
  - 9) доставе обавештење надлежном оператору система или надлежном ОПС о прилагођавању капацитета управљања потрошњом. Надлежни оператор система или надлежни ОПС утврђује начин обавештавања;
  - 10) ако надлежни оператор система или надлежни ОПС директно или индиректно преко трећих лица наложи прилагођавање потрошње електричне енергије, власник објекта купца или ОЗДС мора да омогући прилагођавање дела своје потрошње као одговор на налог надлежног оператора система или надлежног ОПС у границама договореним са власником објекта купца или ОЗДС и у складу са подешенима елементима постројења купца;
  - 11) имају способност спречавања искључења са мреже због брзине промене фреквенције све до вредности коју утврди надлежни ОПС. У односу на способност спречавања искључења са мреже вредност брзине промене фреквенције рачуна се у периоду од 500 ms. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво нижи од 110 kV, за одобравање спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи се јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;
  - 12) буду опремљени за примање, директно, или индиректно, преко трећих лица, упутстава надлежног оператора система или надлежног ОПС, за мерење вредности фреквенције и/или напона, активирање искључења потрошње и пренос информација. Надлежни оператор система дефинише и објављује техничке спецификације којима се омогућава овај пренос информација. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за одобравање спецификација у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи се јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе.
- За регулацију напона са искључењем или поновним укључењем објеката за статичку компензацију, сваки објекат купца прикључен на преносни систем или затворени дистрибутивни систем прикључен на преносни систем мора укључити или искључити своје објекте за статичку компензацију, појединачно и заједно, као део капацитета за управљање потрошњом преко трећих лица, на основу упутства које је дао надлежни ОПС, или по условима наведеним у уговору између надлежног ОПС и власника објекта купца или ОЗДС.

Елементи постројења објекта купца за управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система

Члан 29.

Објекти купца и затворени дистрибутивни системи могу да понуде управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система надлежним операторима система и надлежним ОПС.

Елементи постројења купца за управљање потрошњом са циљем промене фреквенције система, појединачно или, ако елемент није део објекта купца прикљученог на преносни систем, заједнички као део капацитета за управљање потрошњом преко трећег лица морају да:

- 1) буду способни за рад у границама фреквенцијских опсега из члана 12. став 1. ове уредбе и проширеним опсезима у складу са чланом 12. став 2. ове уредбе;
- 2) буду способни за рад у границама напонских опсега из члана 13. ове уредбе ако су прикључени на напонски ниво од 110 kV или више;
- 3) буду способни за рад у границама нормалног радног напона система у месту прикључења, које одреди надлежни оператор система, ако су прикључени на напонски ниво испод 110 kV. Опсегом се узимају у обзир постојећи стандарди, а пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи се јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;
- 4) буду опремљени регулационим системом управљања који није осетљив унутар зоне око номиналне фреквенције

система од 50 Hz, чију ширину одређује надлежни ОПС у договору са ОПС у истој синхроној зони. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за спецификације се, пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе;

5) буду способни за повратак на фреквенцију унутар зоне неосетљивости из тачке 4) овог става активирањем слободно одабраног времена кашњења до 5 min. пре наставка нормалног рада. Максимално одступање фреквенције од номиналне вредности од 50 Hz за одзив одређује надлежни ОПС у сарадњи са ОПС у синхроној зони. За елементе постројења купца прикључене на напонски ниво испод 110 kV, за спецификације се, пре одобравања у складу са чланом 6. ове уредбе, спроводи јавно саветовање са заинтересованим странама у складу са чланом 9. став 1. ове уредбе. Потрошња се повећава или смањује када је фреквенција система нижа односно виша од зоне неосетљивости називне фреквенције (50 Hz);

6) буду опремљени регулатором којим се мери стварна фреквенција система. Мерења се ажурирају најмање на сваких 0,2 s;

7) имају способност да открију промену фреквенције од 0,01 Hz, како би се омогућио целокупни линеарно пропорционални одзив система, у односу на осетљивост управљања потрошњом у циљу промене фреквенције система, прецизност мерења фреквенције и последично прилагођавање потрошње. Елемент постројења купца мора да има способност за брзо откривање и реаговање на промене фреквенције у систему које одреди надлежни ОПС у сарадњи са ОПС у синхроној зони. Прихватљиво одступање мерења фреквенције у стабилном стању је до 0,05 Hz.

Елементи објекта купца за управљање потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге

Члан 30.

Надлежни ОПС у сарадњи са надлежним оператором система може са власником објекта купца или ОЗДС (директно или индиректно преко трећих лица), закључити уговор о пружању услуга управљања потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге.

Уговором из става 1. овог члана утврђује се:

- 1) промена активне снаге одређена тако да одговара брзини промене фреквенције за тај део промене потрошње;
- 2) принцип рада регулационог система управљања и одговарајући параметри који утичу на његове карактеристике;
- 3) време одзива за врло брзу промену активне снаге, које не може бити дуже од 2 s.

Добијање сагласности за прикључење

Члан 31.

Сагласност за прикључење елемената постројења купца, који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему како би се операторима система омогућило пружање о услуге управљања потрошњом, разликује се за:

- 1) елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонски ниво од 1000 V или нижи;
- 2) елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонском нивоу изнад 1000 V.

Власник објекта купца или ОЗДС, који пружа услуге управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС, директно или индиректно преко трећег лица потврђује надлежном оператору система или надлежном ОПС своју способност да задовољи техничке услове и оперативне захтеве из чл. од 27. до 30. ове уредбе.

Власник објекта купца или ОЗДС пре доношења одлуке о прекиду пружања услуга управљања потрошњом и/или о трајном уклањању елемента постројења купца са могућношћу управљања потрошњом, обавештава директно, или индиректно преко трећег лица, надлежног оператора система или надлежног ОПС. Информације се обједињују на начин који одреди надлежни оператор система или надлежни ОПС.

Надлежни оператор система утврђује и објављује додатна упутства у вези са добијањем сагласности за прикључење.

Добијање сагласности за елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонском нивоу 1000 V или нижем

Члан 32.

Сагласност за прикључење елемента постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикљученог на напонски ниво 1000 V или нижи садржи упутство за инсталацију.

Упутство из става 1. овог члана обезбеђује надлежни оператор система а садржај упутства се утврђује са надлежним ОПС, директно или индиректно преко трећег лица.

Власник објекта купца или ОЗДС на основу упутства доставља информације надлежном оператору система или надлежном ОПС, директно или индиректно преко трећег лица. Информације се достављају пре понуде капацитета управљања потрошњом постројења купца на тржишту. У условима садржаним у упутству за инсталацију разликују се различити типови прикључака и различите категорије услуга управљања потрошњом.

За наредне елементе постројења купца са могућношћу управљања потрошњом мора се обезбедити посебно упутство за инсталацију.

Надлежни оператор система или надлежни ОПС може објединити садржај упутства о инсталацији појединачних елемената постројења купца.

Упутство садржи следеће:

- 1) место на којем је елемент постројења купца са могућношћу управљања потрошњом прикључен на мрежу;
- 2) максималну снагу постројења за управљање потрошњом изражену у kW;
- 3) врсту услуге управљања потрошњом;
- 4) сертификат елемента постројења купца и сертификат опреме као релевантни за услугу управљања потрошњом или, ако нису доступни, одговарајуће информације;
- 5) детаљне контакт податке за власника објекта купца, оператора затвореног дистрибутивног система или трећег лица које обједињује елементе постројења купца у објекту купца или оператора затвореног дистрибутивног система.

Добијање сагласности за елементе постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонски ниво изнад 1000 V

Члан 33.

Сагласност за прикључење елемента постројења купца унутар објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикљученог на напонски ниво изнад 1000 V обухвата документ о усаглашености постројења купца (у даљем тексту: ДУПК). Надлежни оператор система, у сарадњи са надлежним ОПС, утврђује садржај ДУПК. Обавезни садржај ДУПК је изјава о усаглашености која садржи информације из чл. од 36. до 47. ове уредбе за објекте купца и затворене дистрибутивне системе. Услови за усаглашеност из чл. од 36. до 47. ове уредбе могу се свести на једну фазу добијања сагласности за прикључење и поједноставити. Власник објекта купца или ОЗДС пружа потребне информације и доставља их надлежном оператору система. За наредне елементе постројења купца с могућношћу управљања потрошњом мора се обезбедити посебан ДУПК.

Надлежни оператор система на основу ДУПК издаје сагласност за трајно прикључење власнику објекта купца или ОЗДС.

IV. УСАГЛАШЕНОСТ

Одговорност власника објекта купца, оператора дистрибутивног система и оператора затвореног дистрибутивног система

Члан 34.

Власници објеката купаца прикључених на преносни систем и ОДС морају обезбедити да њихови објекти купаца који су прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем или дистрибутивни системи буду усклађени са захтевима из ове уредбе. Власник објекта купца или ОЗДС који обезбеђује услуге управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС, морају обезбедити да елемент постројења купца испуњава услове из ове уредбе.

Ако се захтеви из ове уредбе примењују на елементе постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним ОПС, власник објекта купца или ОЗДС може у потпуности или делимично поверити трећим лицима задатке попут комуникација са надлежним оператором система или надлежним ОПС и прикупљања документације од власника објекта купца, ОДС или ОЗДС за доказивање усаглашености. Трећа лица ће се третирати као појединачни корисници са правом да састављају одговарајућу документацију и доказују усаглашеност својих обједињених објеката купца или обједињених затворених дистрибутивних система са одредбама ове уредбе. Објекти купаца и затворени дистрибутивни системи који пружају услуге управљања потрошњом надлежним операторима система или надлежним ОПС, могу поступати заједнички преко трећих лица.

Када се обавезе испуњавају преко трећих лица, трећа лица су дужна да обавесте надлежног оператора система о променама укупних услуга које се нуде, узимајући у обзир услуге које су специфичне за одређену локацију.

Када је захтеве одредио надлежни ОПС или су дати у циљу рада система надлежног ОПС, алтернативни тестови или захтеви за прихватање резултата испитивања за ове захтеве могу се договорити са надлежним ОПС.

Свака намера да се измене техничке способности објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, које утичу на испуњавање захтева из чл. од 34. до 47. ове уредбе, пријављују се надлежном оператору система, директно или индиректно преко трећег лица, пре спровођења такве измене у року који одреди надлежни оператор система.

Било какви погонски догађаји или кварови објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, који утичу на испуњавање захтева из чл. од 34. до 47. ове уредбе, пријављују се надлежном оператору система, директно или индиректно преко трећег лица, у што краћем року након настанка таквог догађаја.

Било какви планирани распореди и поступци испитивања за оцену усаглашености објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца, који су у складу са захтевима из ове уредбе, пријављују се надлежном оператору система у року који он одреди, а надлежни оператор система их одобрава пре њиховог почетка.

Надлежни оператор система може учествовати у испитивањима из става 7. овог члана и евидентирати карактеристике објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система и елемента постројења купца.

Задаци надлежног оператора система

Члан 35.

Надлежни оператор система процењује усаглашеност објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца са захтевима ове уредбе током целог радног века објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС обавештавају се о тој процени. Усаглашеност елемената постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуге управљања потрошњом надлежним ОПС, заједнички ће проценити надлежни ОПС и надлежни оператор система, а ако је то потребно, у координацији са трећим лицем укљученим у обједињавање потрошње.

Надлежни оператор система може да захтева да власник објекта купца, ОДС или ОЗДС спроведу испитивање усаглашености и симулације у складу са поновљеним планом или општим моделом или после било каквог квара, измене или замене опреме која може да утиче на усаглашеност објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца у складу са захтевима ове уредбе. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС обавештава се о резултатима тих испитивања и симулација усаглашености.

Надлежни оператор система објављује листу информација и докумената које власник објекта купца, ОДС или ОЗДС морају обезбедити као и захтеве које морају испунити у оквиру процеса усаглашавања.

Листа обухвата најмање:

- 1) документацију и сертификате које подноси власник објекта купца, ОДС или ОЗДС;
- 2) техничке податке о објекту купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивном објекту прикљученом на преносни систем, дистрибутивном систему или елементу постројењу купца, који су од значаја за прикључење на мрежу или функционисање;
- 3) захтеве за моделе за студије система у стационарном и динамичком стању;
- 4) рок за обезбеђивање системских података потребних за израду студија;
- 5) студије којим власник објекта купца, ОДС или ОЗДС доказује очекиване стационарне и динамичке перформансе које се односе на захтеве из чл. од 43. до 45. ове уредбе;
- 6) услове и поступке, укључујући процедуре за евидентирање сертификата опреме;
- 7) услове и поступке у складу са којим власник објекта купца, ОДС или ОЗДС може да употреби одговарајуће сертификате опреме које је издало овлашћено сертификационо тело.

Надлежни оператор система објављује доделу одговорности власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС и оператору система у вези са испитивањима, симулацијама и праћењем усаглашености.

Надлежни оператор система може потпуно или делимично да пренесе трећим лицима праћење усаглашености, у ком случају наставља обезбеђивање усаглашености у складу са чланом 11. ове уредбе, укључујући и закључивање уговора о поверљивости података са овлашћеним лицем.

Ако се због разлога који се може приписати надлежном оператору система провере или симулације за оцену усаглашености не могу извршити у складу са договором између надлежног оператора система и власника објекта купца, ОДС или ОЗДС, надлежни оператор система не може ускратити сагласност за прикључење у складу са овом уредбом.

Испитивање усаглашености

Члан 36.

Провером карактеристика објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или елемената постројења купца са управљањем потрошњом са циљем промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљања ограничењима у преносној мрежи доказује се да ли су испуњени захтеви из ове уредбе.

Независно од минималних захтева за испитивање усаглашености утврђених у овој уредби, надлежни оператор система има право да:

- 1) омогући власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведе алтернативни низ испитивања, ако су та испитивања ефикасна и довољна да докажу да је објекат купца или дистрибутивни систем у складу са захтевима из ове уредбе и
- 2) захтева од власника објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведе додатна или алтернативна испитивања у случајевима када информације достављене надлежном оператору система повезане са испитивањем усаглашености из чл. од 36. до 41. ове уредбе нису довољне за доказивање усаглашености са захтевима из ове уредбе.

Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС одговоран је за спровођење испитивања у складу са условима из чл. од 36. до 41. ове уредбе. Надлежни оператор система мора да сарађује и не сме неоправдано да одлаже спровођење испитивања.

Надлежни оператор система може учествовати у испитивању усаглашености на лицу места или даљински из управљачког центра оператора система. Власник објекта купца, ОДС или ОЗДС у случају учешћа надлежног оператора мора да обезбеди потребну опрему неопходну за праћење како би евидентирао све важне испитне сигнале и мерења, као и да осигура да су током целог испитивања на лицу места присутни представници власника објекта купца, ОДС или ОЗДС. Ако за изабрана испитивања надлежни оператор система жели да евидентира карактеристике система својом опремом, осигуравају се сигнали које одреди надлежни оператор система.

Испитивање усаглашености за искључење и поновно укључење дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем

Члан 37.

Дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем морају бити у складу са захтевима за искључење и поновно укључење из члана 19. ове уредбе и подлежу испитивањима усаглашености.

У погледу испитивања способности поновног укључења након неочекиваног искључења због поремећаја у мрежи, поновно укључење остварује се у складу са процедуром за поновно укључење, по могућности аутоматски, коју одобрава надлежни ОПС.

У погледу испитивања синхронизације, доказују се техничке способности за синхронизацију дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, а тим испитивањем потврђују се подешања уређаја за синхронизацију. Испитивањем су обухваћени: напон, фреквенција, опсег фазног угла, одступање напона и фреквенције.

У погледу испитивања даљинског искључења, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за даљинско искључење са преносног система у месту или местима прикључења када то захтева надлежни ОПС и у року који одреди надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниској фреквенцији, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за искључење купца при појави подфреквенције у проценту потрошње који одреди надлежни ОПС у координацији са суседним ОПС, ако је опремљен у складу са чланом 19. ове уредбе.

У погледу испитивања релеја за искључење потрошње при ниској фреквенцији у складу са чланом 19. ст. 1. и 2. ове уредбе доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за рад при називном напајању наизменичном струјом. Напајање наизменичном струјом одређује надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниском напону у складу са чланом 19. став 2. ове уредбе доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем да ради једном радњом са блокирањем регулационе склопке у складу са чланом 19. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо делова испитивања из става 1. овог члана, под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у погледу размене информација дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем

Члан 38.

Приликом размене информација између надлежног ОПС и ОДС прикљученог на преносни систем која се обавља у реалном времену или повремено, доказује се техничка способност дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем за поштовање стандарда за размену информација у складу са чланом 18. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо делова испитивања из става 1. овог члана под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у процесу искључења и поновног укључења објеката купца прикључених на преносни систем

Члан 39.

Објекти купца прикључени на преносни систем морају испуњавати захтеве за искључење и поновно прикључење из члана 19. ове уредбе и подлежу испитивању усаглашености.

У погледу испитивања способности поновног укључења након неочекиваног искључења због поремећаја у мрежи, поновно укључење остварује се у складу са процедуром за поновно укључење, по могућности аутоматски, коју одобрава надлежни ОПС.

У погледу испитивања синхронизације доказују се техничке способности за синхронизацију објекта купца прикљученог на преносни систем, а тим испитивањем потврђује се исправност подешања уређаја за синхронизацију. Испитивање обухвата: напон, фреквенцију, опсег фазног угла, одступање напона и фреквенцију.

У погледу испитивања даљинског искључења, доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за даљинско искључење са преносног система у месту или местима прикључења када то захтева надлежни ОПС и у року који одреди надлежни ОПС.

У погледу испитивања релеја за искључење потрошње при ниској фреквенцији у складу са чланом 19. ст. 1. и 2. ове уредбе доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за рад при називном напајању наизменичном струјом. Напајање наизменичном струјом одређује надлежни ОПС.

У погледу испитивања искључења потрошње при ниском напону у складу са чланом 19. став 2. ове уредбе доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем да ради једном радњом са блокирањем регулационе склопке у складу са чланом 19. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо дела испитивања из става 1. овог члана, под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености у погледу размене информација о објектима купца прикљученим на преносни систем

Члан 40.

У погледу размене информација између надлежног ОПС и власника објекта купца прикљученог на преносни систем која се обавља у реалном времену или повремено, доказује се техничка способност објекта купца прикљученог на преносни систем за поштовање стандарда за размену информација у складу са чланом 18. став 3. ове уредбе.

Сертификат опреме може да се користи уместо делова испитивања наведених у ставу 1. овог члана, под условом да је достављен надлежном ОПС.

Испитивање усаглашености за елементе постројења купца са управљањем потрошњом

са циљем промене активне снаге, промене реактивне снаге и управљања ограничењима у преносној мрежи

Члан 41.

У погледу испитивања прилагођавања потрошње:

1) доказује се техничка способност елемента постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за управљање потрошњом у циљу промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљања ограничењима у преносној мрежи за прилагођење своје потрошње електричне енергије, појединачно или заједнички као део скупа објеката купаца преко трећих лица, након пријема налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС у опсегу, трајању и року који су претходно усклађени и утврђени у складу са чланом 28. ове уредбе;

2) испитивање се спроводи налогом или симулацијом добијања налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и прилагођавањем потрошње електричне енергије објекта купца или затвореног дистрибутивног система;

3) испитивање се сматра успешним ако су испуњени услови које је утврдио надлежни оператор система или надлежни ОПС у складу са чланом 28. став 2. тач. 4), 6), 7), 8), 11) и 12) ове уредбе;

4) сертификат опреме може да се користи уместо делова испитивања из тачке 2) овог става ако се достави надлежном ОПС.

У погледу испитивања искључења или поновног укључења постројења за статичку компензацију:

1) доказује се техничка способност елемента постројења купца који користи власник објекта купца или оператор затвореног дистрибутивног система за управљање потрошњом ради промене активне снаге, промене реактивне снаге или управљања ограничењима у преносној мрежи за искључење и/или поновно укључење постројења за статичку компензацију појединачно или заједнички као део скупа објеката купаца преко трећих лица, након пријема упутства од надлежног оператора система или надлежног ОПС у складу са чланом 28. став 3. ове уредбе;

2) испитивање се спроводи симулацијом добијања налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и накнадним искључењем објекта за статичку компензацију и симулацијом пријема налога од надлежног оператора система или надлежног ОПС и накнадним поновним укључењем тог објекта;

3) испитивање се сматра успешним ако су испуњени услови које је утврдио надлежни оператор система или надлежни ОПС у складу са чланом 28. став 2. тач. 4), 6), 7), 8), 11) и 12) ове уредбе.

Заједничке одредбе о симулацијама усаглашености

Члан 42.

Симулацијом учинка објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем или елемента постројења купца са управљањем потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему доказује испуњеност захтева из ове уредбе.

Симулације се спровode у следећим случајевима:

1) када је потребан нови прикључак на преносни систем;

2) када је уговорен нови елемент постројења купца који се употребљава у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуге управљања потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге надлежном ОПС у складу са чланом 30. ове уредбе;

3) када се спроводи даљи развој, замена или модернизација опреме;

4) када се надлежни оператор система не придржава захтева из ове уредбе.

Независно од минималних услова за симулацију усаглашености утврђених у овој уредби, надлежни оператор система има право:

1) да допусти власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведу алтернативни скуп симулација, под условом да су те симулације ефикасне и довољне за доказивање да је објекат купца или дистрибутивни систем у складу са захтевима ове уредбе или другим прописима и

2) да захтева од власника објекта купца, ОДС или ОЗДС да спроведу додатне или алтернативне симулације у случајевима када информације достављене надлежном оператору система у вези са симулацијом усаглашености из чл. од 43. до 45. ове уредбе, нису довољне за доказивање усаглашености са захтевима из ове уредбе.

Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикљученог на преносни систем подноси извештај са резултатима симулације за сваки појединачни објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем. Власник објекта купца прикљученог на преносни систем или ОДС прикључен на преносни систем припрема и подноси оверен модел за симулацију за одређени објекат купца прикључен на преносни систем или дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем. Обим модела за симулацију прописан је у члану 21. ст. 1. и 2. ове уредбе.

Надлежни оператор система има право да провери да ли објекат купца или дистрибутивни систем одговара захтевима ове уредбе спровођењем својих симулација усаглашености на основу достављених извештаја о симулацијама, моделима за симулацију и резултатима мерења у оквиру испитивања усаглашености.

Надлежни оператор система доставља власнику објекта купца, ОДС или ОЗДС техничке податке и модел за симулацију мреже у мери која је неопходна да би се извршиле тражене симулације у складу са чл. од 43. до 45. ове уредбе.

Симулације усаглашености за дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем

Члан 43.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем:

1) за обрачун размене реактивне снаге при различитим оптерећењима и различитим условима производње електричне енергије употребљава се симулациони модел тока оптерећења мреже дистрибутивног система прикљученог на преносни систем у стационарном стању;

2) у симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења и производње у стационарном стању због којих настаје највиша и најнижа размена реактивне снаге;

3) у складу са чланом 15. ове уредбе у симулације је укључен обрачун испоруке реактивне снаге при току активне снаге нижем од 25% од највеће способности потрошње на месту прикључења.

Надлежни ОПС може одредити методу симулације усаглашености за активно управљање реактивном снагом у складу са чланом 15. став 3. ове уредбе.

Симулација се сматра успешном ако се резултатима докаже усаглашеност са захтевима из члана 15. ове уредбе.

Симулације усаглашености за објекте купца прикључене на преносни систем

Члан 44.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем:

1) доказује се способност производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем без сопствене производње на месту прикључења;

2) симулациони модел тока оптерећења објекта купца прикљученог на преносни систем употребљава се за обрачун размене реактивне снаге у различитим условима оптерећења. У симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења због којих настаје највиша и најнижа размена реактивне снаге на месту прикључења;

3) симулација се сматра успешном ако се резултатима докаже усаглашеност са захтевима из члана 15. ст. 1. и 2. ове уредбе.

У погледу симулације способности производње реактивне снаге објекта купца прикљученог на преносни систем са властитом производњом:

1) за обрачун размене реактивне снаге у различитим условима оптерећења и производње електричне енергије употребљава се симулациони модел тока оптерећења дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем;

2) у симулацију је укључена комбинација максималних и минималних услова оптерећења и производње због којих настаје највиша и најнижа способност потрошње реактивне снаге на месту прикључења;

3) симулација се сматра успешном ако се резултатима докаже усаглашеност са захтевима из члана 15. ст. 1. и 2. ове уредбе.

Симулације усаглашености за елементе постројења купца са управљањем потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге

Члан 45.

Модел елемента постројења купца, који власник објекта купца или ОЗДС употребљава за пружање услуге управљања потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге треба да прикаже техничку способност елемента постројења купца да управља потрошњом са циљем врло брзе промене активне снаге у случају подфреквенције у условима из члана 30. ове уредбе.

Симулација се сматра успешном ако се докаже усаглашеност модела са захтевима из члана 30. ове уредбе.

Праћење усаглашености за дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем

Члан 46.

У погледу праћења усаглашености са захтевима везаним за реактивну снагу који се примењују на дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем:

1) дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем мора бити опремљен потребном опремом за мерење активне и реактивне снаге, у складу са чланом 15. ове уредбе и

2) надлежни оператор система утврђује распоред праћења усаглашености.

Праћење усаглашености за објекат купца прикључен на преносни систем

Члан 47.

У погледу праћења усаглашености са захтевима везаним за реактивну снагу који се примењују на објекте купца прикључене на преносни систем:

1) објекат купца прикључен на преносни систем мора бити опремљен потребном опремом за мерење активне и реактивне снаге, у складу са чланом 15. ове уредбе и

2) надлежни оператор система утврђује период праћења усаглашености.

V. АНАЛИЗА ТРОШКОВА И КОРИСТИ И ИЗУЗЕЋА

Утврђивање трошкова и користи

Члан 48.

Пре примене захтева утврђених овом уредбом на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца у складу са чланом 4. став 3. ове уредбе, надлежни ОПС спроводи квалитативно поређење трошкова и користи у вези са захтевом који се разматра. Поређењем се узимају у обзир расположиве мрежно или тржишно засноване алтернативе. Надлежни ОПС може да спроводи квантитативну анализу трошкова и користи у складу са ст. од 2. до 5. овог члана ако квалитативно поређење покаже да су очекиване користи веће од очекиваних трошкова. Ако се сматра да су трошкови велики или се сматра да је корист мала надлежни ОПС неће наставити анализу.

Након припремне фазе спроведене у складу са ставом 1. овог члана, надлежни ОПС спроводи квантитативну анализу трошкова и користи за сваки захтев за који се разматра примена на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца за које су у припремној фази, у складу са ставом 1. овог члана, утврђене могуће користи.

У року од три месеца од дана завршетка анализе трошкова и користи, надлежни ОПС сумира налаз у извештају, који мора да:

- 1) садржи анализу трошкова и користи и препоруке за даље поступање;
- 2) садржи предлог прелазног периода за примену захтева на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца. Прелазни период не може трајати дуже од две године од дана доношења одлуке Агенције о применљивости захтева;
- 3) буде предмет јавног саветовања у складу са чланом 9. ове уредбе.

Најкасније у року од шест месеци од завршетка јавног саветовања из става 3. тачка 3) овог члана, надлежни ОПС припрема извештај у коме наводи резултат саветовања и даје предлог о применљивости разматраног захтева, на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купаца. О извештају и предлогу обавештава се Агенција, власник објекта купца, ОДС и ОЗДС.

Предлог који надлежни ОПС даје Агенцији у складу са ставом 4. овог члана садржи следеће:

1) активности потребне ради добијања сагласности за прикључење којима се доказује спровођење захтева у постојећим објектима купца прикљученим на преносни систем, постојећим дистрибутивним објектима прикљученим на преносни систем, постојећим дистрибутивним системима и постојећим елементима постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему, ради пружања надлежним операторима система и надлежном ОПС услуга управљања потрошњом;

2) прелазни период за израду услова којим се у обзир узимају класе објекта купца прикључених на преносни систем, дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, дистрибутивних система и елемената постројења купца који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему за пружање услуга управљања потрошњом надлежним операторима система и надлежним ОПС и главне препреке за ефикасно спровођење измена или накнадне уградње опреме.

Начела анализе трошкова и користи

Члан 49.

Власници објекта купаца, ОДС и ОЗДС помажу и допринесе анализи трошкова и користи која се спроводи у складу са чл. 48. и 53. ове уредбе и достављају потребне податке које захтева надлежни оператор система или надлежни ОПС у року од три месеца од дана пријема тог захтева, осим ако је са надлежним ОПС договорено другачије.

За израду анализе трошкова и користи коју спроводи власника или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор ради процене могућег одступања, процењујући потенцијална изузећа у складу са чланом 52. ове уредбе, надлежни ОПС и ОДС помажу и доприносе у анализи трошкова и користи и достављају потребне податке на захтев власника или могућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућег оператора, у року од три месеца од пријема захтева, осим ако је другачије договорено са власником или могућим власником објекта купца, или са ОДС/ОЗДС или са могућим оператором.

Анализа трошкова мора бити у складу са следећим начелима:

1) надлежни ОПС, власник или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор, заснива своју анализу трошкова и користи на једном или више начела обрачуна:

- (1) нето садашњој вредности;
- (2) повраћају улагања;
- (3) стопи приноса;
- (4) времену потребном да се оствари повраћај улагања;

2) надлежни ОПС, власник или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор, квантификују користи за побољшање сигурности напајања, укључујући нарочито:

- (1) повезано смањење вероватноће прекида напајања у току радног века услед измене;
- (2) очекиван обим и трајање прекида напајања;
- (3) трошак по сату за неиспоручену енергију;

3) надлежни ОПС, власник или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор, квантификују користи за унутрашње тржиште електричне енергије, прекограничну трговину електричном енергијом и интеграцију обновљивих извора енергије, укључујући нарочито:

- (1) фреквентни одзив активне снаге;
- (2) балансне резерве;
- (3) обезбеђивање реактивне снаге;

- (4) управљање загушењима;
- (5) мере заштите;

4) надлежни ОПС квантификује трошкове примене неопходних правила на постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне објекта прикључене на преносни систем, постојеће дистрибутивне системе и постојеће елементе постројења купца, укључујући нарочито:

- (1) директне трошкове настале приликом спровођења захтева;
- (2) опортунитетне трошкове или трошак пропуштене прилике;
- (3) трошкове настале услед промена у одржавању и раду.

Овлашћење за одобравање изузећа

Члан 50.

Агенција може, на захтев власника или могућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућег оператора, надлежног оператора система или надлежног ОПС, да одобри власнику или могућем власнику објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућем оператору, надлежном оператору система или надлежном ОПС изузећа од примене свих или појединих захтева из ове уредбе за нове и постојеће објекте купца прикључене на преносни систем, дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, дистрибутивне системе и елементе постројења купца, у складу са чл. од 51. до 53. ове уредбе.

Критеријуми за одобравање изузећа

Члан 51.

Агенција, након саветовања са надлежним операторима система, власницима објекта купца, ОДС/ОЗДС и другим заинтересованим странама на које се примењује ова уредба, одређује критеријуме за одобравање изузећа у складу са чл. 52. и 53. ове уредбе. Агенција критеријуме објављује на интернет страници и о њима обавештава Надлежно тело, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице. Надлежно тело, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице, може захтевати да Агенција измени критеријуме ако сматра да нису у складу са овом уредбом. Преиспитивања и измене критеријума за одобравање изузећа не примењују се на већ одобрена изузећа, чија се примена наставља до истека рока одређеног у одлуци о одобрењу изузећа.

Ако Агенција сматра да је потребно, због промене околности у вези са променом захтева за систем, може највише једном у року од годину дана преиспитати и изменити критеријуме за одобрење изузећа у складу са ставом 1. овог члана. Промена критеријума не примењује се на изузећа за која је захтев већ поднет.

Агенција може одлучити да објекти купца прикључени на преносни систем, дистрибутивни објекти прикључени на преносни систем, дистрибутивни системи и елементи постројења купца, за које је поднет захтев за изузеће у складу са чл. 52. и 53. ове уредбе, не морају да буду у складу са захтевима из ове уредбе од којих се тражи изузеће, од дана подношења захтева до дана доношења те одлуке.

Захтев за изузеће који подноси власник објекта купца, оператор дистрибутивног система или оператор затвореног дистрибутивног система

Члан 52.

Власници или могући власници објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператори, могу тражити изузеће од свих или појединих захтева из ове уредбе за објекте купца прикључене на преносни систем, дистрибутивне објекте прикључене на преносни систем, дистрибутивне системе или елементе постројења купца, који се користе у објекту купца или затвореном дистрибутивном систему са циљем пружања услуга управљања потрошњом надлежном оператору система или надлежном ОПС.

Захтев за изузеће се подноси надлежном оператору система и садржи:

- 1) идентификационе податке власника или могућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућег оператора и податке о особи за контакт;
- 2) опис објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца за које се тражи изузеће;
- 3) упућивање на захтеве из ове уредбе од којих се тражи изузеће и детаљан опис траженог изузећа;
- 4) детаљно образложење, са одговарајућом пратећом документацијом и анализом трошкова и користи у складу са захтевима из члана 49. ове уредбе;
- 5) доказ да тражено изузеће нема негативан утицај на прекограничну трговину.

Надлежни оператор у року од 15 дана од дана пријема захтева за изузеће потврђује власнику или могућем власнику објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућем оператору, да ли је захтев потпун. Ако надлежни оператор система сматра да је захтев непотпун, власник објекта купца или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор, мора доставити додатне потребне информације у року од месец дана од дана пријема захтева за додатне информације. Уколико власник или могући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или могући оператор, не достави тражене информације у том року, сматраће се да је захтев за изузеће повучен.

Надлежни оператор система у координацији са надлежним ОПС и било којим суседним ОДС који су обухваћени захтевом, оцењује захтев за изузеће и достављену анализу трошкова и користи, узимајући у обзир критеријуме које утврђује Агенција у складу са чланом 51. ове уредбе.

Најкасније у року од шест месеци од дана пријема захтева за изузеће, надлежни оператор система прослеђује захтев Агенцији и доставља оцену припремљену у складу са ставом 4. овог члана. Рок се може продужити за месец дана, ако надлежни оператор система затражи додатне информације од власника или могућег власника објекта купца,

односно ОДС/ОЗДС или могућег оператора, односно за два месеца ако надлежни оператор система затражи од надлежног ОПС да достави оцену захтева за изузеће.

Агенција доноси одлуку о захтевима за изузеће у року од шест месеци од дана пријема захтева. Рок се пре истека може продужити за три месеца, ако Агенција захтева додатне информације од власника или могућег власника објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или могућег оператора, или других заинтересованих страна. Продужени рок почиње да тече од дана пријема потпуних информација.

Власник или могући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или могући оператор мора доставити све додатне информације које затражи Агенција у року од два месеца од дана достављања захтева за информацијама. Ако власник или могући власник објекта купца, ОДС/ОЗДС или могући оператор не достави тражене информације у року, захтев за изузеће сматра се повученим, осим ако пре истека рока:

1) Агенција одлучи да одобри продужење рока или

2) власник или могући власник објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или могући оператор обавести Агенцију образложеним поднеском да је захтев за изузеће потпун.

Агенција доноси образложену одлуку о захтеву за изузеће. Ако Агенција одобри изузеће, одређује и његово трајање.

Агенција о својој одлуци обавештава власника или могућег власника објекта купца, ОДС/ОЗДС или могућег оператора, надлежног оператора система и надлежног ОПС.

Агенција може укинути одлуку о одобрењу изузећа, уколико околности или разлози за изузеће престану да важе, или на основу образложене препоруке Надлежног тела, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

За елементе постројења купца у оквиру објекта купца или затвореног дистрибутивног система прикључене на напонски ниво од највише 1000 V, захтев за изузеће у складу са овим чланом може поднети треће лице у име власника или могућег власника објекта купца, односно ОДС/ОЗДС или могућег оператора. Захтев се може поднети за поједини елемент постројења купца или више елемената постројења купца у оквиру истог објекта купца или затвореног дистрибутивног система и уколико је наведен кумулативни максимални капацитет, треће лице може податке из става 2. тачка 1) овог члана заменити својим подацима.

Захтев за изузеће који подноси надлежни оператор система или надлежни ОПС

Члан 53.

Надлежни оператор система или надлежни ОПС могу тражити изузеће за објекат купца прикључен на преносни систем, дистрибутивни објекат прикључен на преносни систем, дистрибутивни систем или елементе постројења купца који се користе у оквиру објекта купца или затвореном дистрибутивном систему који су прикључени или ће бити прикључени на њихову мрежу.

Надлежни оператори система или надлежни ОПС подносе Агенцији захтеве за изузеће који садрже:

1) идентификационе податке надлежног оператора система или надлежног ОПС, као и податке о особи за контакт;

2) опис објекта купца прикљученог на преносни систем, дистрибутивног објекта прикљученог на преносни систем, дистрибутивног система или елемента постројења купца за које се тражи изузеће као и укупну инсталисану снагу и број објеката купца прикључених на преносни систем, дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, дистрибутивних система или елемената постројења купца;

3) захтеве из ове уредбе за које се тражи изузеће, са детаљним описом траженог изузећа;

4) детаљно образложење, са свом одговарајућом пропратном документацијом;

5) доказ да тражено изузеће нема негативан утицај на прекограничну трговину;

6) анализа трошкова и користи у складу са чланом 49. ове уредбе. Ако је потребно, анализа трошкова и користи се врши у координацији са надлежним ОПС и било којим суседним ОДС.

Ако захтев за изузеће поднесе надлежни ОДС, Агенција у року од две недеље од дана пријема тог захтева тражи од надлежног ОПС да оцени захтев за изузеће с обзиром на критеријуме из члана 51. ове уредбе.

У року од две недеље од дана пријема захтева за оцену из става 3. овог члана, надлежни ОПС мора потврдити надлежном ОДС да ли је захтев за изузеће потпун. Ако надлежни ОПС сматра да је захтев непотпун, надлежни ОДС мора доставити додатне потребне информације у року од месец дана од дана пријема захтева за додатне информације.

У року од шест месеци од дана пријема захтева за изузеће, надлежни ОПС доставља своју оцену Агенцији, укључујући сву потребну документацију. Рок од шест месеци се може продужити за месец дана уколико надлежни ОПС затражи додатне информације од надлежног ОДС.

Агенција доноси одлуку о захтеву за изузеће у року од шест месеци од дана пријема захтева. Уколико захтев за изузеће подноси надлежни ОДС, рок од шест месеци почиње да тече од дана пријема оцене надлежног ОПС у складу са ставом 5. овог члана.

Рок из става 6. овог члана може се продужити, пре његовог истека, за још три месеца ако Агенција затражи додатне информације од надлежног оператора система који тражи изузеће или од других заинтересованих страна. Додатни рок почиње да тече од дана пријема потпуних информација. Надлежни оператор система мора да достави све додатне информације које захтева Агенција у року од два месеца од дана подношења тог захтева. Ако надлежни оператор система не достави тражене информације у том року, захтев за изузеће сматра се повученим, осим уколико пре истека рока:

1) Агенција одлучи да одобри продужење рока или

2) надлежни оператор система обавести Агенцију образложеним поднеском да је захтев за изузеће потпун.

Агенција доноси образложену одлуку о захтеву за изузеће. Ако Агенција одобри изузеће, одређује и његово трајање.

Агенција о својој одлуци обавештава надлежног оператора система, надлежног ОПС и Надлежно тело, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Агенција може да утврди додатне услове у вези са састављањем захтева за изузеће које подносе надлежни оператори система. Агенција узима у обзир разграничење између преносног система и дистрибутивног система на националном нивоу и саветује се са операторима система, власницима објекта купца и заинтересованим странама, укључујући и произвођаче.

Агенција може да укине одлуку о одобрењу изузећа, ако околности и разлози за изузеће престану да важе, или на основу образложене препоруке Надлежног тела, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Евидентирање изузећа

Члан 54.

Агенција евидентира изузећа која су одобрена или одбијена и најмање једном на сваких шест месеци, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице, доставља Надлежном телу ажуриране и консолидоване податке, при чему ENTSO-E доставља један примерак.

Подаци из става 1. овог члана нарочито се односе на захтеве за које је изузеће одобрено или одбијено, садржај изузећа, разлоге за одобрење или одбијање изузећа и последице одобрења изузећа.

Праћење изузећа

Члан 55.

Агенција, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице, доставља Надлежном телу све информације које су потребне за праћење изузећа.

Праћење примене

Члан 56.

Надлежни ОПС ће, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице, ако су чланови ENTSO-E за електричну енергију, доставити ENTSO-E за електричну енергију информације потребне за праћење примене ове уредбе.

На захтев Агенције, ОДС достављају ОПС информације потребне за праћење из става 1. овог члана, осим уколико су информације потребне за праћење већ прибавили Агенција или ENTSO-E.

VII. ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 57.

Агенција ће у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе ускладити своје прописе са захтевима из ове уредбе.

Агенција ће у року од девет месеци од дана ступања на снагу ове уредбе одредити критеријуме за одобравање изузећа из члана 51. ове уредбе и о томе обавестити Надлежно тело, у складу са чланом 76. став 2. Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

Надлежни оператор система или ОПС дужан је да, у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе, поднесе Агенцији на одобрење предлог општих услова примене захтева из ове уредбе или предлог методологије за израчунавање или утврђивање захтева из ове уредбе.

Оператори система дужни су да, у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе, ускладе са одредбама ове уредбе своје акте који се односе на прикључење на мрежу нових објеката купаца прикључених на преносни систем, нових дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, нових дистрибутивних система и нових елемената постројења купца, као и постојећих објеката купаца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца, као и да на те акте, усклађене са одредбама ове уредбе, прибаве сагласност Агенције.

Уговори који се односе на прикључење на мрежу постојећих објеката купаца прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних објеката прикључених на преносни систем, постојећих дистрибутивних система и постојећих елемената постројења купца, на које се примењују сви или поједини из ове уредбе, ускладиће се са одредбама ове уредбе у року од три године од дана ступања на снагу ове уредбе.

Ако власник објекта купца, ОДС или ОЗДС закључи уговор о куповини опреме или постројења у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе, о закључењу уговора је дужан да обавести надлежног оператора система или надлежног ОПС у року од 30 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

VIII. УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Члан 58.

Ова уредба је усклађена са свим начелима и битним захтевима из Уредбе Европске комисије број 2016/1388 од 17. августа 2016. године о успостављању мрежних правила за прикључење купца, у складу са Одлуком 2018/05/PHLG-ЕпС Сталне групе на високом нивоу Енергетске заједнице од 12. јануара 2018. године.

IX. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 59.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

05 број 110-6389/2022-1

У Београду, 8. септембра 2022. године

Влада

Председник,
Ана Брнабић, с. р.